

LBRIS

We know
books

CHARLOTTE BRONTË

JANE EYRE

Traducere și note de Raluca Ghentulescu
Prefață de Catrinel Popa

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BRONTË, CHARLOTTE

Jane Eyre / Charlotte Brontë; trad. și note de Raluca Ghențulescu;
pref. de Catrinel Popa – București: Cartex 2000, 2022

ISBN 978-606-091-065-7

I. Ghențulescu, Raluca (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.111-31=135.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Un roman destinat recitirii</i> (Catrinel Popa)	7
<i>Jane Eyre</i>	19

unghiuri de vedere din care această scriere fost analizată (de la perspectiva arhetipală la cea feministă, structuralistă, deconstructivistă, postcolonială sau psihanalitică, mai toate abordările teoretice au fost testate pe *Jane Eyre*), substanța ei este departe de a fi fost epuizată. Fiecare nouă lectură aduce cu sine descoperiri neașteptate, mulți artiști contemporani fiind, la rândul-le, tentați să recitească povestea victoriană dintr-o nouă perspectivă (stau mărturie nu doar numeroasele ecranizări, ci și tentativele de a rescrie romanul lui Charlotte Brontë). Printre ele amintim celebra, de pe-acum rescriere a lui Jean Rhys, *Întinsa mare a Sargaselor* (1966), dar și mai recentul experiment ficțional cu tentă polițistă al lui Jasper Fforde, *Cazul Jane Eyre* (2001).

Din toate cele spuse până acum nu este greu să ne dăm seama că romanul lui Charlotte Brontë se dovedește o carte destinată anume recitirii, în măsura în care – dincolo de epoci sau de diferențe culturale – reușește să surprindă ceea ce este etern uman, deci universal, în inepuizabilul joc al pasiunilor și prejudecăților omenesti.

Catrinel Popa

JANE EYRE

CAPITOLUL I

În acea zi, nu era vreme de plimbare. Hoinărisem, ce-i drept, prin crângul desfrunzit preț de vreun ceas în dimineața aceea, dar de la prânz (când nu avea companie, doamna Reed lua masa devreme), vântul rece al iernii adusese niște nori atât de înspăimântători și o ploaie atât de deasă, încât orice activitate în aer liber era cu neputință.

Îmi părea bine. Nu mi-au plăcut niciodată plimbările lungi, mai ales în după-amiezele friguroase. Mi se părea îngrozitor să mă întorc pe jos acasă, odată cu lăsarea întunericului, cu degetele înghețate bocnă, mâhnită de dojenile doicii Bessie și umilită de inferioritatea mea fizică față de Eliza, John și Georgiana Reed.

Eliza, John și Georgiana erau acum adunați în salon, în jurul mamei lor. Aceasta stătea pe canapeaua de lângă șemineu, înconjurată de odraslele ei (care, pentru moment, nici nu se certau, nici nu plângeau), și părea extrem de fericită. Nu mă lăsase să mă alătur și eu grupului, spunându-mi că regretă că trebuie să mă țină la distanță, dar până când nu va auzi de la Bessie sau nu va descoperi ca însăși că mă străduiesc din răspuțeri să devin mai sociabilă și mai copilăroasă, mai elegantă în purtări și mai plină de entuziasm – cum s-ar spune, ceva mai veselă, mai deschisă și mai naturală – era nevoită să-mi răpească privilegiile acordate numai copilașilor ei voioși și fericiți.

– Dar ce a zis Bessie că am făcut? am întrebat.

– Jane, nu-mi plac cei care cârtesc sau pun prea multe întrebări. Mai mult decât atât, este de-a dreptul revoltător ca o copilă să

vorbească pe tonul acesta cu cei mai în vârstă ca ea. Așază-te undeva și nu scoate niciun cuvânt până când nu înveți să vorbești cuviincios.

M-am furișat în salonul de mic dejun care se învecina cu sufrageria. Acolo se afla o bibliotecă, din care am ales cu grijă o carte plină cu ilustrații. M-am suit pe scaunul de la fereastră și m-am așezat turcește. După ce am tras draperia roșie de pluș, m-am simțit apărată din amândouă părțile.

Faldurile de catifea stacojie mă ascundeau vederii în partea dreaptă, iar în partea stângă ochiurile de geam mă fereau de acea vreme îngrozitoare de noiembrie, deși nu mi-o ascundeau privirii. Din când în când, ridicându-mi ochii din carte, stăruiam asupra priveliștii acelei după-amieze de iarnă. În depărtare, deasupra pajiștii ude și a crângului bătut de furtună, se vedea un nor ca o păclă, din care ploaia curgea neîncetat și sălbatic, scoțând un vuiet lung și trist.

M-am întors la cartea mea – *Istoria păsărilor din Marea Britanie* de Bewick. În general, nu prea mă interesa textul, cu toate că erau niște pagini introductive peste care, copil fiind, nu puteam sări. Erau despre locurile în care trăiesc păsările marine, despre „stâncile și promontoriile solitare” unde nu trăiesc decât ele, despre coasta Norvegiei, presărată cu insule de la capătul sudic, de la Lindesnes sau Naze până la Capul Nord.

„Unde Marea Nordului, cu vârtejuri înspumate, vuieste în jurul insulelor pleșuve și triste ale îndepărtatului Thule¹, iar Atlanticul învolburat se strecoară printre furtunoasele Hebride².”

Nu am putut să trec cu vederea nici descrierea țărmurilor întunecate ale Laponiei, Siberiei, arhipelagului Svalbard, insulei Nova Zembla, ale Islandei sau Groenlandei, cu „întinderea vastă a zonei arctice și cu ținuturile uitate de lume ale aceluși tărâm înfricoșător – acel izvor nesecat de ger și zăpadă, unde ghețuri adunate în ierni de secole strălucesc de pe înălțimile munților, înconjoară Polul Nord și strâng în ele multele năpaste ale frigului extrem”. Mi-am creat propria imagine a acestor tărâmurii albe ale morții: era încetoșată, ca

¹ În literatura clasică europeană, Thule sau Thila era denumirea generică a Nordului îndepărtat, adesea asociată cu Norvegia. (n. t.)

² Arhipelag din nord-vestul Scoției. (n. t.)

toate noțiunile înțelese doar pe jumătate, care pluteau în mintea mea de copil, dar care mă impresionau într-un mod ciudat.

Cuvintele de pe aceste pagini introductive aveau legătură cu ilustrațiile care urmau și dădeau un sens stâncii solitare care ieșea din marea învolburată și înspumată, luntrei sparte aruncate pe un țarm pustiu, lunii reci și fantomatice care privea, prin perdeaua norilor, către o epavă pe cale să se scufunde.

Nu pot descrie atmosfera care domnea în cimitirul tăcut și pustiu, cu plăcile lui funerare gravate, cu poarta, copacii, orizontul sumbru, mărginit de un zid dărăpănat, luminat de o lună nouă, care vestește apropierea mării.

Cele două corăbii care înaintau pe întinderea liniștită a apei mi se păreau a fi niște fantome ale mării.

Am trecut în grabă peste imaginea în care o fiară sărea în spatele unui tâlhar și îi străpungea desaga; era ceva înfricoșător. La fel era și creatura neagră, cu coarne, care stătea cocoțată pe vârful unei stânci și privea în depărtare spre o mulțime de oameni adunați în jurul unei spânzurători.

Fiecare ilustrație spunea o poveste, adesea de neînțeles pentru mintea mea necoaptă și pentru sufletul meu nepregătit, dar foarte interesantă – la fel de interesantă ca poveștile pe care le spunea câteodată Bessie în serile de iarnă, când se întâmpla să fie în toane bune. Atunci își aducea masa de călcat lângă șemineul din camera copiilor și, în vreme ce netezea gulerele de dantelă ale doamnei Reed sau îi plisa marginile bonetei, ne hrănea curiozitatea vie cu pasaje de dragoste sau de aventură din basme și balade străvechi sau, după cum am descoperit mai târziu, din *Pamela*¹ sau *Henry, duce de Moreland*².

Eram foarte fericită cu cartea lui Bewick în poală – cel puțin în felul meu eram fericită. Nu mă temeam de nimic, decât să nu fiu întreruptă din lectură, ceea ce s-a și întâmplat curând, când s-a deschis ușa de la salonul de mic dejun.

– Bau! Madam Morocăneală! strigă John Reed, dar, cum camera părea goală, tăcu. Unde naiba e? continuă el. Lizzy! Georgy! le

¹ Roman epistolar, scris de Samuel Richardson în 1740. (n. t.)

² Roman picaresc și de dragoste al scriitorului irlandez Henry Brooke. (n. t.)

chemă pe surorile lui. Jane nu este aici. Spuneți-i mamei că a fugit afară, în ploaie – ce ființă răutăcioasă!

„Ce bine că am tras draperia“, mă gândeam eu și mă rugam din tot sufletul să nu-mi descopere ascunzătoarea. John Reed nu ar fi reușit să o găsească singur, fiindcă nu era nici prea deștept, nici prea ager, însă Eliza băgă capul pe ușă și zise numaidecât:

– John, poți fi sigur că stă pe scaunul de la fereastră.

Am ieșit numaidecât, tremurând la gândul că John ar fi putut să mă târască afară.

– Ce vrei? l-am întrebat pe un ton neobișnuit de sfidător.

– Vrei să spui „Ce doriți, domnule Reed?“ mă corectă el. Vreau să vii aici.

Se așează pe un fotoliu și îmi făcu semn să mă apropii și să stau în fața lui.

John Reed era un școlar de paisprezece ani, cu patru ani mai mare decât mine, care nu aveam decât zece. Era înalt și voinic pentru vârsta lui și avea niște pistrui dezgustători, o față lătăreață cu maxilare puternice, picioare groase și mâini butucănoase. Obișnuia să se îmbuibă la fiecare masă și de aceea se simțea rău și era ursuz, bolnăvicios și buhăit la față. Acum ar fi trebuit să fie la școală, dar mama lui hotărâse să-l ia acasă pentru o lună sau două, din cauza „sănătății sale șubrede“. Domnul Miles, profesorul său, afirmase că băiatul s-ar descurca foarte bine dacă ar mânca mai puține prăjituri și bomboane primite de acasă, însă inima mamei lui se înmuiase în fața unei păreri atât de dure și înclinase spre ideea mai rafinată că sănătatea lui John avusese de suferit din cauza studiului prea intens și a dorului de casă.

John nu era prea atașat de mama și de surorile sale, iar față de mine nutrea o ură înverșunată. Mă necăjea și mă pedepsea nu doar de două-trei ori pe săptămână, nici o dată sau de două ori pe zi, ci tot timpul. Mă temeam de el cu toată ființa mea și aveam o strângere de inimă de fiecare dată când îl vedeam că se apropie. Uneori rămâneam incremenită de spaimă, fiindcă nu aveam niciun mijloc de apărare împotriva amenințărilor lui sau a chinurilor la care mă supunea. Servitorii nu voiau să-l jignească pe tânărul lor stăpân ținându-mi partea, iar doamna Reed nu avea ochi de văzut

și urechi de auzit în această privință. Nu-l observase niciodată lovindu-mă sau jignindu-mă, cu toate că, din când în când, făcea aceste lucruri chiar în fața ei și foarte des în spatele ei.

Cum de obicei mă supuneam dorințelor lui John, m-am apropiat de scaunul lui. În următoarele trei minute, n-a făcut altceva decât să scoată limba la mine până când a început să-l doară. Știam că urma să mă lovească și, cu toate că mă temeam de lovitură, mă gândeam cât de urât și de dezgustător o să arate în clipa aceea. Mă întreb dacă mi-a citit disprețul pe chip, căci numaidecât, fără să scoată o vorbă, mi-a dat o palmă scurtă și puternică. M-am clătinat, iar când mi-am recăpătat echilibrul m-am îndepărtat cu un pas sau doi de scaunul lui.

– Asta-i pentru obrăznicia cu care îi răspunzi mamei de la o vreme, zise el, și pentru că te-ai furișat în spatele draperiei și pentru privirea pe care mi-ai aruncat-o în urmă cu două minute, ticăloaso!

Obișnuită cu jignirile lui John Reed, nu încercam niciodată să-i răspund; singura mea grijă era cum o să suport lovitura care urma cu siguranță după insultă.

– Ce făceai în spatele draperiei? mă întrebă el.

– Citeam.

– Arată-mi cartea!

M-am dus la fereastră și i-am adus cartea.

– Nu ai niciun drept să iei din cărțile noastre. Ești doar o slugă, așa zice mama. N-ai niciun ban, tatăl tău nu ți-a lăsat nimic. Ar trebui să cerșești, nu să stai cu copii de nobili, să mănânci aceeași mâncare ca și noi și să te îmbraci pe cheltuiala mamei. O să te învăț eu minte să mai scotocești printre rafturile mele de cărți. Da, sunt *ale mele*. Toată casa este a mea sau va fi în câțiva ani. Du-te și stai lângă ușă, departe de oglindă și de ferestre.

M-am supus, fără să-mi dau seama la început ce gânduri avea, dar când l-am văzut ridicându-se cu cartea în mână, gata s-o arunce spre mine, m-am dat instinctiv la o parte, scoțând un strigăt de spaimă. N-am fost suficient de rapidă însă; cartea a zburat prin aer și m-a lovit. Am căzut, dând cu capul de ușă și tăindu-mă. Rana a început să sângereze și durerea era ascuțită, dar groaza îmi trecuse și lăsase locul altor sentimente:

– Băiat rău și crud ce ești! i-am spus. Ești la fel ca un ucigaș, ca un stăpân de sclavi, ca împărații romani!

Citiseam *Istoria Romei* a lui Goldsmith și îmi formasem o părere despre Nero, Caligula și ceilalți. Mai făcusem această comparație în gând, dar nu mă crezusem niciodată în stare să o rostesc cu voce tare.

– Ce? Ce? strigă el. Chiar mi-a spus asta? Ați auzit-o, Eliza și Georgiana? Să nu-i spun mamei? Dar mai întâi...

Se repezi spre mine, mă apucă de păr și de umăr și începu să mă smucească. Am văzut cu adevărat în el un tiran și un ucigaș. Am simțit cum câteva picături de sânge mi se preling din cap pe gât și mi-am dat seama că rana mă ustura foarte tare. Pentru o vreme, această senzație mi-a înfrânt teama și am reușit să-i opun o rezistență disperată. Nu mai știu prea bine ce am făcut cu mâinile, dar l-am auzit strigând „Ticăloaso! Ticăloaso!”. Ajutorul i-a venit numaidecât, căci Eliza și Georgiana alergaseră după doamna Reed, care urcase la etaj. A coborât în grabă, urmată de Bessie și de camerista ei, domnișoara Abbot. Ne-au despărțit și le-am auzit spunând:

– Vai de mine! Vai de mine! Ce furie! Să se repeadă la stăpânul John!

– Cine a mai văzut atâta furie?

Apoi li se alătură și doamna Reed.

– Duceți-o în salonul roșu și încuiați-o acolo, porunci ea.

Patru mâini m-au apucat numaidecât și m-au târât la etaj.

CAPITOLUL II

M-am luptat până sus. Era ceva nou și nu făcea altceva decât să întărească părerea proastă pe care Bessie și domnișoara Abbot erau deja dispuse să și-o facă despre mine. Cert este că eram pe punctul să-mi pierd cumpătul sau *să-mi ies din fire*, cum ar zice francezii. Eram conștientă că o împotrivi de o clipă avea să-mi atragă tot felul de pedepse neașteptate, dar, ca orice sclav rebel, eram hotărâtă, în disperarea mea, să merg până la capăt.

– Ține-o de mâini, domnișoară Abbot. Este ca o pisică turbată.

– Ce rușine! Ce rușine! se văicări camerista stăpânei. Ce gest surprinzător, domnișoară Eyre, să lovești un tânăr domn, pe fiul binefăcătoarei dumitale! Pe tânărul dumitale stăpân.

– Stăpân? De când este el stăpânul meu? Sunt vreo servitoare cumva?

– Nu, ești mai puțin decât o servitoare, fiindcă nu faci nimic pentru ceea ce primești. Stai acolo și gândește-te la ticăloșia dumitale!

Între timp mă duseseră în camera indicată de doamna Reed și mă așezaseră pe un taburet. Primul meu impuls a fost să sar de pe el ca un arc, dar două perechi de mâini m-au oprit numaidecât.

– Dacă nu stai liniștită, va trebui să te legăm, zise Bessie. Domnișoară Abbot, dă-mi jartierele dumitale. Pe ale mele le-ar rupe într-o clipă.

Domnișoara Abbot se întoarse ca să-și elibereze piciorul dolofan din acea strânsoare utilă. Această pregătire a legăturilor și rușinea care o însoțea mi-au mai tăiat puțin din avânt.

– Nu ți le scoate, i-am strigat. N-o să mă mișc.

Ca să le arăt că vorbeam serios, m-am apucat singură cu mâinile de scaun.

– Ai grijă să n-o faci, zise Bessie, care, după ce se asigură că eram într-adevăr ascultătoare, slăbi strânsoarea. Apoi, ea și domnișoara Abbot se așezară în fața mea cu brațele încrucișate, privindu-mi chipul cu îngrijorare și îndoială, de parcă m-ar fi crezut nebună.

– N-a mai făcut așa ceva până acum, zise Bessie în cele din urmă, întorcându-se către Abigail.

– Dar s-a gândit mereu la asta, răspunse cealaltă. I-am spus adesea doamnei care este părerea mea despre copila aceasta și dumneaei a fost de acord cu mine. Este o fată foarte șireată; n-am mai văzut niciun copil de vârsta ei care să fie atât de închis în sine.

Bessie nu încuviință, dar îmi spuse:

– Trebuie să fii conștientă, domnișoară, că îi ești obligată doamnei Reed. Dumneaei te întreține, iar dacă te-ar da afară ai ajunge la adăpostul pentru săraci.

Nu aveam nimic de spus la auzul acestor vorbe. Nu-mi erau necunoscute. Primele amintiri din viața mea erau legate tot de niște aluzii de felul acesta. Reproșul că trăiam pe cheltuiala lor devenise un refren vag în mintea mea: foarte dureros și zdrobitor, dar numai pe jumătate înțeles. Domnișoara Abbot interveni în discuție.

– Și nu se cuvine să te consideri egală cu domnișoarele Reed și cu stăpânul John, numai pentru că doamna îți permite să crești alături de ei. Ei vor avea mulți bani, iar dumneata nu, așa că trebuie să fii umilă și să încerci să-i faci să te placă.

– Ceea ce-ți spunem noi este spre binele dumitale, adăugă Bessie, fără asprime în glas. Ar trebui să încerci să te faci utilă și plăcută și atunci poate că vei rămâne în această casă, dar dacă devii sălbatică și nepoliticoasă, sunt sigură că doamna o să te dea afară.

– În plus, adăugă domnișoara Abbot, o s-o pedepsească Dumnezeu. Ar putea s-o trăsnească în mijlocul unei astfel de crize de nervi și atunci unde se va duce? Hai, Bessie, s-o lăsăm singură. N-aș vrea să fiu în pielea ei pentru nimic în lume. Câtă vreme stai aici singură, spune-ți rugăciunile, domnișoară Eyre, căci, dacă nu te căiești, s-ar putea să vină vreun duh rău pe horn și să te ducă departe.

Zicând acestea, plecară, înclinând ușa în urma lor.

Salonul roșu era o cameră pătrată, una dintre cele mai mari și mai fastuoase încăperi ale conacului, dar, cu toate acestea, era rareori folosit ca dormitor, așa putea spune chiar niciodată, cu excepția cazurilor în care Gateshead Hall era invadat de o mulțime de oaspeți și era necesar să se folosească toate spațiile de cazare disponibile. Un pat sprijinit pe piloni masivi de mahon și cu un baldachin cu draperii din damasc vișiniu trona în mijloc, ca un tabernacol. Cele două ferestre mari, cu obloanele întotdeauna trase, erau pe jumătate acoperite de festoane și falduri din același material ca draperiile. Covorul era roșu, iar măsuța de la picioarele patului era acoperită cu o față de masă purpurie. Tapetul era cafeniu deschis, cu o ușoară tentă de roz, iar dulapul, măsuța de toaletă și scaunele erau din mahon vechi, lustruit și închis la culoare. Printre toate aceste nuanțe

întunecate apărea albul saltețelor și al pernelor stivuite pe pat și pe euvertura de Marsilia¹, albă ca zăpada. Mai ascuns privirii, un jilț tapițat de la capul patului, tot alb, și cu un taburet în fața lui, arăta – mi se părea mie – ca un tron umbrat.

Această încăpere era răcoroasă, fiindcă rareori se făcea focul în ea, liniștită, pentru că se afla departe de bucătărie și de camera copiilor, și solemnă, căci aproape nimeni nu intra aici. Numai slujnica venea sâmbăta să șteargă de pe mobilă și de pe oglinzi praful adunat încet într-o săptămână. Din când în când, intra aici și doamna Reed, ca să cerceteze conținutul unui anumit sertar secret din dulap, unde ținea diferite pergamente, cutia sa cu bijuterii și un portret în miniatură al răposatului ei soț. Aceste ultime cuvinte dezvăluie și taina salonului roșu – vraja care îl aruncase în izolare, în ciuda grandorii sale.

Domnul Reed murise cu nouă ani în urmă, iar aceasta fusese camera în care își dăduse ultima suflare, în care fusese pus pe catafalc și din care sicriul său fusese luat de ciocli. Din acea zi, senzația tristă că era un loc sfânt îl ferise de vizite prea dese.

Canapeaua joasă pe care mă așezaseră Bessie și ursuza domnișoară Abbot se afla lângă șemineul de marmură. În fața mea era patul, în dreapta, dulapul înalt și întunecat, ale cărui panouri de lemn lăcuit aruncau diferite umbre, iar în stânga, ferestrele acoperite, între care se afla o oglindă mare, ce sporea măreția deșartă a patului și a camerei. Nu eram chiar sigură că au încuiat ușa, iar când am îndrăznit să mă mișc m-am dus să verific. Vai! Era încuiată; nicio altă închisoare nu era mai sigură decât aceasta. Când m-am întors, am fost nevoită să trec prin fața oglinzii și, fără să vreau, privirea mea vrăjită i-a cercetat adâncimile. Totul părea mai rece și mai întunecat în acea unduire spectrală decât în realitate, iar făptura mică și ciudată care mă privea, cu chipul alb și cu brațele care parcă străpungeau întunericul, cu ochii strălucind de frică și mișcându-se în acel spațiu unde totul era încremenit, arăta, într-adevăr, ca o fantomă. Chiar am

¹ Garniturile de pat numite Marsilia sau Marcella erau renumite în epocă pentru calitatea lor și, mai ales, pentru albul lor imaculat, apreciat ca simbol al purității. (n. t.)

avut senzația că era unul dintre acele duhuri micițe, pe jumătate zână, pe jumătate drăcușor, care, în poveștile de seară ale lui Bessie, ieșea din vâlcelele singuratiche și acoperite cu mușchi dintre mlaștini și apărea în fața călătorilor pe care îi prinsese noaptea pe drum.

M-am întors la locul meu. În acea clipă, superstițiile mă împresurau, deși încă nu reușeau să biruie. Sângele îmi clocotea în vene și o furie de sclav răsculat mă însuflețea cu o amarnică tărie. Trebuia să stăvilesc goana rapidă a gândurilor despre trecut, pentru ca prezentul înfricoșător să nu mă doboare.

Purtarea violentă și tiranică a lui John Reed, nepăsarea înfumurată a surorilor sale, antipatia mamei lui și părtinirea servitorilor se învârteau în mintea mea tulburată ca mocirla întunecată de pe fundul unui puț. De ce sufeream mereu, de ce eram întotdeauna necăjită, acuzată și condamnată? De ce nu puteam niciodată să le fiu pe plac? De ce era inutil să încerc să câștig simpatia oricăruia dintre ei? Eliza, care era încăpățânată și egoistă, era respectată. Georgiana, care era o răsfățată, spunea numai vorbe usturătoare și pline de venin și avea o fire dificilă și insolentă, era acceptată de toată lumea. Frumusețea ei, obrăzii ei trandafirii și buclele sale blonde păreau să-i încânte pe toți cei care o priveau și să-i câștige iertarea pentru orice greșală. Lui John nu îndrăznea nimeni să i se opună și cu atât mai puțin să-i dea vreo pedeapsă, cu toate că sucea gâturile porumbeilor, omora păunii, asmuțea câinii împotriva oilor, golea viile de cei mai buni struguri și rupea mugurii celor mai alese plante din seră. Pe mama lui o numea „bătrânică“, râdea de pielea ei smeadă, deși era la fel ca a lui, refuza cu brutalitate să-i îndeplinească vreo rugămintă, deseori îi rupea sau îi păta rochiile de mătase și, cu toate acestea, era în continuare „scumpul“ ei. Eu nu îndrăzneau să fac nimic rău, mă străduiam să-mi îndeplinesc toate îndatoririle și totuși, de dimineață până seara și de seara până dimineața, nu auzeam altceva decât că sunt neascultătoare și nesuferită, ursuză și ascunsă.

Capul încă mă mai dureau și sângera din pricina loviturii pe care o primisem. Nimeni nu-l certase pe John pentru că mă lovisese fără niciun motiv, dar pentru că mă întorsesem împotriva lui ca să împiedic și alte gesturi violente și nebunești îmi atrăsesem dezaprobarea tuturor.

„Nedrept! Nedrept!“ îmi spunea Rațiunea, stârnită de disperare să se simtă, chiar și pentru scurt timp, puternică, iar Hotărârea, la fel de înverșunată, mă instiga să caut cât mai grabnic o soluție de a scăpa de această asuprire de neîndurat – să fug sau, dacă nu puteam face asta, să refuz să mai mănânc și să mai beau până când voi muri.

Cât de tulburat îmi era sufletul în după-amiaza aceea îngrozitoare! Cât de înfierbântat îmi era creierul și cât de revoltată îmi era inima! Și totuși în ce întuneric, în ce neagră ignoranță se purta această bătălie în mintea mea! Nu puteam să răspund la întrebarea care mă măcina fără încetare: *de ce* sufeream în felul acela. Acum, după... n-am să spun câți ani, totul mi se pare foarte clar.

Făceam notă discordantă la Gateshead Hall: eram diferită de toți cei de acolo. Nu aveam nimic în comun nici cu doamna Reed, nici cu copiii ei, nici cu mulțimea de servitori pe care și-i alesese. De fapt, cum ei nu aveau motive să mă iubească, nu aveam nici eu. Nu erau obligați să se uite cu drag la o ființă care nu se potrivea cu niciunul dintre ei, la o făptură diferită de toți, diametral opusă ca fire, aptitudini și înclinații. Nu le eram de niciun folos, nu le puteam servi interesele și nu le aduceam nicio bucurie. Eram o pacoste, indignată de felul în care era tratată și care le disprețuia judecata. Știu că, dacă aș fi fost un copil vesel, isteț, nepăsător, pretențios, drăgălaș și zburdalnic, doamna Reed mi-ar fi suportat prezența mai ușor, copiii ei m-ar fi tratat cu o oarecare cordialitate de camarazi, iar servitorii ar fi fost mai puțin tentați să mă considere țapul ispășitor pentru toate greșelile.

Lumina zilei era pe punctul de a părăsi salonul roșu. Trecuse de ora patru, iar după-amiaza aceea înnorată se apropia de un amurg înfricoșător. Auzeam cum ploaia bătea neîncetat în fereastra de pe casa scării, iar vântul vuia în crângul din spatele conacului. Încet-încet, am devenit rece ca piatra și mi-a pierit curajul. Starea mea de spirit obișnuită, de umilintă, îndoială de sine și tristețe a stins tăciunii mâniei. Toți îmi spuneau că sunt rea și poate chiar eram; ce gând tocmai îmi trecuse prin minte, să mă înfometez până la moarte? Iar acela era cu siguranță un păcat. Eram pregătită să mor? Era cripta de sub capela de la Gateshead un tărâm primitor? Mi se spusese că într-o astfel de criptă zăcea îngropat domnul Reed; gândul acesta m-a făcut